RAQAMLI PORTFOLIO BO'LAJAK O'QITUVCHILAR RAQAMLI KOMPETENTLIGINI BAHOLASH VOSITASI SIFATIDA

Eshboyev Umid Shuxratovich

Termiz davlat pedagogika instituti

Sun'iy intellekt va axborot tizimlari kafedrasi o'qituvchisi

Ta'limni raqamlashtirish sharoitida o'qituvchining raqamli kompetentligi kasbiy tayyorgarlikning ajralmas qismiga aylandi. "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasida ta'lim sohasi kadrlarining raqamli ko'nikmalarini oshirish muhim yo'nalish sifatida belgilangan [1]. Biroq bo'lajak o'qituvchilarning raqamli kompetentligini qanday baholash masalasi hali yetarlicha hal etilmagan.

An'anaviy test va og'zaki so'rov asosan bilim darajasini aniqlaydi. Raqamli kompetentlik esa bilimdan tashqari amaliy faoliyat, motivatsiya va refleksiyani ham qamrab oladi [2]. Shu sababli uni baholashda talabaning real faoliyat natijalarini yig'ib boradigan va tahlil qiladigan vosita zarur. Bunday vositalardan biri raqamli portfolio hisoblanadi.

Raqamli portfolio – talabaning o'quv davri davomida yaratgan raqamli mahsulotlari, ularga berilgan baholar va o'z faoliyatiga oid refleksiv yozuvlari jamlangan elektron to'plam. Kredit-modul tizimida raqamli portfolio quyidagi vazifalarni bajaradi:

– *diagnostik vazifa* – talabaning raqamli kompetentlik darajasini boshlang'ich, oraliq va yakuniy bosqichlarda aniqlash imkonini beradi;

– *rivojlantiruvchi vazifa* – talabani o'z yutuq va kamchiliklarini tahlil qilishga, o'z ta'lim trayektoriyasini rejalashtirishga undaydi;

– *nazorat vazifasi* – portfolio materiallari reyting-nazorat tizimida oraliq va yakuniy baholash tarkibiga kiritiladi;

– *kasbiy taqdimot vazifasi* – bitiruvchi portfolioni ish beruvchiga kasbiy kompetentlik dalili sifatida taqdim eta oladi.

Portfolio tarkibi raqamli kompetentlikning komponentlariga mos tuzilishi maqsadga muvofiq. Unga talaba yaratgan raqamli dars ishlanmalari, interaktiv mashqlar va video-materiallar (faoliyatli komponent), onlayn kurslar sertifikatlari (kognitiv komponent) hamda o'zini baholash kundaligi (refleksiv komponent) kiritiladi. Baholash mezonlari DigCompEdu ramkasidagi A1–C2 darajalari bilan muvofiqlashtirilsa, natijalarni xalqaro miqyosda taqqoslash imkoni paydo bo'ladi [3; 4].

Raqamli portfolioni texnik jihatdan OTMda mavjud LMS platformalari (Moodle, HEMIS) yoki bulutli xizmatlar yordamida yuritish mumkin. Bu qo'shimcha xarajat talab qilmaydi.

Xulosa qilib aytganda, raqamli portfolio bo'lajak o'qituvchilar raqamli kompetentligini kompleks baholash imkonini beradi. U baholash bilan birga rivojlantiruvchi vosita sifatida ham xizmat qiladi va kredit-modul tizimining natijaga yo'naltirilgan baholash tamoyiliga to'liq mos keladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktabrdagi "'Raqamli O'zbekiston – 2030' strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-6079-son Farmoni // www.lex.uz.
2. Солдатова Г.У., Нестик Т.А., Рассказова Е.И., Зотова Е.Ю. Цифровая компетентность подростков и родителей. Результаты всероссийского исследования. – М.: Фонд Развития Интернет, 2013. – 144 с.
3. Redecker C. European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu / ed. Y. Punie. – Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2017. – 95 p.
4. UNESCO ICT Competency Framework for Teachers. Version 3. – Paris: UNESCO, 2018. – 66 p.